

KONINKRIJK BELGIE.

-----

ROYAUME DE BELGIQUE.

-----

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

-----

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

-----

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 20 januari 1997 door de Minister van Wetenschapsbeleid verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "houdende oprichting van de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid", heeft op 23 januari 1997 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre de la Politique scientifique, le 20 janvier 1997, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "portant création du Conseil fédéral de la Politique scientifique", a donné le 23 janvier 1997 l'avis suivant :

Volgens artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisend karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt die motivering als volgt :

"Gelet op de hoogdringendheid, gemotiveerd door de noodzaak om de federale overheid in staat te stellen gebruik te maken van haar bevoegdheid initiatieven te ondernemen in toepassing van artikel 6bis, § 3 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, teneinde de plaats van het wetenschappelijk potentieel van het koninkrijk binnen de Europese en internationale wetenschappelijke context te vrijwaren en te versterken, had ik graag dat het advies zou worden verstrekt binnen de bij artikel 84 van de gecoördineerde wetten voorgeschreven termijn".

Alhoewel de Raad van State, afdeling wetgeving, niet over alle nodige gegevens beschikt om zich een nauwkeurig oordeel te vormen omtrent de motivering die is aangehaald in de voorliggende adviesaanvraag, meent hij er niettemin op te moeten wijzen dat, ingeval toepassing wordt gemaakt van het bepaalde in artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, de in de aanhef van het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit op te nemen motivering naderhand op haar deugdelijkheid zal kunnen worden getoetst door zowel de Raad van State, afdeling administratie, als de justitiële rechter.

\*

\* \*

.../...

Met toepassing van het bepaalde in artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, gewijzigd bij de wet van 4 augustus 1996, heeft de afdeling wetgeving zich beperkt tot "het onderzoek van de rechtsgrond, van de bevoegdheid van de steller van de handeling, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan".

Dat onderzoek noopt tot het maken van de volgende opmerkingen.

1. Het voor advies aan de Raad van State voorgelegde ontwerp strekt ertoe, ter uitvoering van de artikelen 6bis, § 3, en 92ter van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, de oprichting, de samenstelling, de opdrachten en de werking van de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid te regelen.

Artikel 6bis, §§ 1 en 3, van de voornoemde bijzondere wet, ingevoegd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993, luidt als volgt :

"§ 1. De Gemeenschappen en Gewesten zijn bevoegd voor het wetenschappelijk onderzoek in het raam van hun respectieve bevoegdheden, met inbegrip van het onderzoek ter uitvoering van internationale of supranationale overeenkomsten of akten.

...

.../...

§ 3. Onverminderd de bepalingen van § 1, kan de federale overheid initiatieven nemen, structuren opzetten en in financiële middelen voorzien voor het wetenschappelijk onderzoek in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen of de Gewesten behoren, en dat bovendien :

- a) ofwel het voorwerp uitmaakt van internationale of supranationale overeenkomsten of akten waarbij België verdragspartner is of als zodanig wordt beschouwd;
- b) ofwel betrekking heeft op acties of programma's die de belangen van een Gemeenschap of een Gewest overschrijden.

In die gevallen legt de federale overheid voorafgaand aan haar beslissing aan de Gemeenschappen en/of Gewesten een voorstel tot samenwerking voor, op advies van de overeenkomstig artikel 92ter samengestelde Federale Raad voor het Wetenschapsbeleid.

Elke Gemeenschap en elk Gewest kunnen iedere deelneming weigeren wat hen betreft en wat de instellingen aangaat die onder hun bevoegdheid ressorteren".

Luidens artikel 92ter, eerste lid, van de voornoemde bijzondere wet, ingevoegd bij de bijzondere wet van 8 augustus 1988, regelt de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, genomen na akkoord van de bevoegde regeringen, de vertegenwoordiging van de Gemeenschappen en de Gewesten, naar gelang van het geval, in de beheers- of beslissingsorganen van de nationale instellingen en organismen, onder meer met een adviserende en controlerende taak, die Hij aanduidt.

.../...

2. Uit de stukken gevoegd bij de adviesaanvraag blijkt dat - althans gedeeltelijk - aan de in voornoemd artikel 92ter opgelegde verplichting is voldaan voor wat betreft de regering van de Duitstalige Gemeenschap (28 augustus 1996), de regering van de Franse Gemeenschap (30 september 1996), de Waalse Gewestregering (3 oktober 1996), de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (3 oktober 1996) en de Vlaamse regering (19 december 1996).

Luidens artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen oefenen het verenigd college en de verenigde vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie de bevoegdheden uit bedoeld in onder meer de artikelen 6bis en 92ter van de voornoemde bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Met toepassing van de respectieve artikelen 4 van de decreten II van 19 en 22 juli 1993 tot toekenning van de uitoefening van sommige bevoegdheden van de Franse Gemeenschap aan het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie, beschikken het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie in die "overgedragen" aangelegenheden, inzonderheid deze bedoeld in de artikelen 6bis en 92ter van de voornoemde bijzondere wet van 8 augustus 1980, thans over de bevoegdheden die aan de Franse Gemeenschap zijn toegewezen.

Uit het voorgaande moet dan ook geconcludeerd worden dat voor de thans voorliggende regeling eveneens het akkoord - respectievelijk - van het verenigd college van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van het college

.../...

van de Franse Gemeenschapscommissie vereist is. Er zij in dat verband op gewezen dat de akkoorden voorgeschreven door artikel 92ter van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 een substantiële vormvereiste zijn als bedoeld in artikel 14bis van de gecoördineerde wetten op de Raad van State ; de niet-naleving ervan kan bijgevolg grond zijn voor de nietigverklaring van het besluit in ontwerp.

3. Aansluitend bij de opmerking onder punt 2 zal ook artikel 3 van het ontwerp moeten worden aangepast derwijze dat ook de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie op één of andere wijze in de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid worden vertegenwoordigd.

4. Wat de rechtsgrond van het ontwerp betreft, dient het eerste lid van de aanhef te worden aangevuld met een verwijzing naar artikel 107 van de Grondwet.

Nog in de aanhef kunnen het dertiende tot het vijftiende lid worden samengebracht in twee leden, luidend als volgt :

"Gelet op de dringende noodzakelijkheid, gemotiveerd door de omstandigheid dat ... (letterlijk de in de adviesaanvraag gegeven motivering overnemen) ...;

Gelet op het advies van de Raad van State, gegeven op 23 januari 1997, met toepassing van artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;"

-----

Conformément à l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, inséré par la loi du 4 août 1996, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, cette motivation est la suivante :

"Gelet op de hoogdringendheid, gemotiveerd door de noodzaak om de federale overheid in staat te stellen gebruik te maken van haar bevoegdheid initiatieven te ondernemen in toepassing van artikel 6bis, § 3 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, teneinde de plaats van het wetenschappelijk potentieel van het koninkrijk binnen de Europese en internationale wetenschappelijke context te vrijwaren en te versterken, had ik graag dat het advies zou worden verstrekt binnen de bij artikel 84 van de gecoördineerde wetten voorgeschreven termijn".

Bien que le Conseil d'Etat, section de législation, ne dispose pas de tous les éléments voulus pour apprécier avec précision la motivation citée dans la présente, il estime néanmoins devoir souligner que dans l'hypothèse où il est fait application de l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, l'adéquation de la motivation à reproduire dans le préambule pourra être vérifiée ensuite, tant par le Conseil d'Etat, section d'administration, que par les juridictions ordinaires.

\*

\*      \*

.../...

En application de l'article 84, alinéa 2, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, modifié par la loi du 4 août 1996, la section de législation s'est essentiellement limitée à "l'examen du fondement juridique, de la compétence de l'auteur de l'acte ainsi que de l'accomplissement des formalités prescrites".

Cet examen requiert de faire les observations suivantes.

1. Le projet soumis pour avis au Conseil d'Etat vise, en exécution des articles 6bis, § 3, et 92ter de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, à régler la création, la composition, les missions et le fonctionnement du Conseil fédéral de la Politique scientifique.

L'article 6bis, §§ 1er et 3, de la loi spéciale précitée, inséré par la loi spéciale du 8 août 1988 et modifié par la loi spéciale du 16 juillet 1993, s'énonce comme suit :

"§ 1er. Les Communautés et les Régions sont compétentes pour la recherche scientifique, dans le cadre de leurs compétences respectives, en ce compris la recherche en exécution d'accords ou d'actes internationaux ou supranationaux.

...

§ 3. Sans préjudice des dispositions du § 1er, l'autorité fédérale peut prendre des initiatives, créer des structures et prévoir des moyens financiers pour la recherche scientifique dans les matières qui sont de la

.../...

compétence des Communautés ou des Régions, et qui, en outre :

- a) soit fait l'objet d'accords ou d'actes internationaux ou supranationaux auxquels la Belgique est partie contractante ou considérée comme telle;
- b) soit se rapporte à des actions et programmes qui dépassent les intérêts d'une Communauté ou d'une Région.

Dans ces cas, l'autorité nationale soumet, préalablement à sa décision, une proposition de collaboration aux Communautés et/ou aux Régions sur avis du Conseil fédéral de la politique scientifique composé conformément à l'article 92ter.

Chaque Communauté et chaque Région peut refuser toute participation en ce qui la concerne et en ce qui concerne les établissements relevant de sa compétence".

Aux termes de l'article 92ter, alinéa 1er, de la loi spéciale précitée, inséré par la loi spéciale du 8 août 1988, le Roi règle, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, pris de l'accord des gouvernements compétents, la représentation des Communautés et des Régions, selon le cas, dans les organes de gestion ou de décision des institutions et organismes nationaux, notamment consultatifs et de contrôle, qu'Il désigne.

2. Il appert des pièces jointes à la demande d'avis qu'il a été satisfait - du moins en partie - à l'obligation imposée par l'article 92ter, précité, en ce qui concerne le gouvernement de la Communauté germanophone (le 28 août 1996), le gouvernement de la Communauté française

.../...

(le 30 septembre 1996), le gouvernement de la Région wallonne (le 3 octobre 1996), le gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale (le 3 octobre 1996) et le gouvernement flamand (le 19 décembre 1996).

Selon l'article 63 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 relative aux institutions bruxelloises, le collège réuni et l'Assemblée réunie exercent les compétences visées notamment aux articles 6bis et 92ter de la loi spéciale du 8 août 1980.

En application des articles 4 respectifs des décrets II des 19 et 22 juillet 1993 attribuant l'exercice de certaines compétences de la Communauté française à la Région wallonne et à la Commission communautaire française, la Région wallonne et la Commission communautaire française disposent actuellement, dans ces matières "transférées", notamment celles visées aux articles 6bis et 92ter de la loi spéciale du 8 août 1980, précitée, des compétences attribuées à la Communauté française.

Force est donc de conclure de ce qui précède que les règles présentement soumises requièrent elles aussi les accords respectifs du collège réuni de la Commission communautaire commune et du collège de la Commission communautaire française. Il importe de signaler dans ce contexte que les accords prescrits par l'article 92ter de la loi spéciale du 8 août 1980 constituent une forme substantielle, visée à l'article 14bis des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat; leur non-respect peut, dès lors, constituer un motif pour l'annulation de l'arrêté en projet.

.../...

3. A la lumière de l'observation faite sous le point 2, il conviendra d'adapter également l'article 3 du projet, de manière à ce que la Commission communautaire commune et la Commission communautaire française soient représentées d'une manière ou autre au sein du Conseil fédéral de la Politique scientifique.

4. En ce qui concerne le fondement légal du projet, il y aurait lieu de compléter le premier alinéa du préambule par une référence à l'article 107 de la Constitution.

Toujours dans le préambule, les treizième au quinzième alinéas peuvent être fusionnés en deux alinéas, à rédiger comme suit :

"Vu l'urgence motivée par la circonstance que ... (reproduire littéralement la motivation figurant dans la demande d'avis);

Vu l'avis du Conseil d'Etat, donné le 23 janvier 1997, en application de l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat;".

-----

De kamer was samengesteld uit

La chambre était composée de

de Heren : J. DE BRABANDERE,  
Messieurs :

kamervoorzitter,  
président de chambre,

M. VAN DAMME,  
D. ALBRECHT,

staatsraden,  
conseillers d'Etat,

de Heer : E. WYMEERSCH,  
Monsieur :  
Mevrouw : Y. MERCHIERS,  
Madame :

assessoren van de  
afdeling wetgeving,  
assesseurs de la  
section de législation,

Mevrouw : A. BECKERS,  
Madame :

griffier,  
greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. D. ALBRECHT.

Het verslag werd uitgebracht door Mevr. R. THIELEMANS, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de H. J. DRIJKONINGEN, referendaris.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. D. ALBRECHT.

Le rapport a été présenté par Mme R. THIELEMANS, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par M. J. DRIJKONINGEN, référendaire.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

A. BECKERS.

J. DE BRABANDERE.